

A pobežím až na kraj sveta je predposledným filmom DVD edície Slovenský film 70. rokov

V piatok sa do predaja dostáva DVD s filmom *A pobežím až na kraj sveta*. Ide o predposledný titul DVD edície Slovenský film 70. rokov. Edíciu pripravili Slovenský filmový ústav a vydavateľstvo Petit Press. Záujemcovia si budú DVD môcť kúpiť v týždni od 16.11. do 22.11. v novinových stánkoch za 99 slovenských korún.

V 70. rokoch prebehla slovenskou kinematografiou vlna normalizácie. Vystriedalo sa vedenie a kvalitní filmári mali buď obmedzenú alebo zakázanú činnosť. Niektorí emigrovali, iní boli odsunutí mimo hraný film. Tak sa Peter Solan ocitol v Štúdiu krátkych filmov, kde nakrútil deväť dokumentov. Odchod najtalentovanejších tvorcov postupne prehlboval krízu v hranom filme. Kvalita klesala a s ňou klesal aj počet divákov v kinách. Koncom desaťročia prevládol pragmatizmus nad ideológiou a proskribovaným autorom začali ponúkať druhú šancu.

Koncom 70. rokov ju dostal aj Peter Solan v podobe Mitanovej adaptácie prózy Márie Ďuríčkovej *Majka Tárajka*. „Pozvali si ma a opýtali sa, či som čítal knihu *Majka Tárajka* od Márie Ďuríčkovej. Po ôsmich rokoch, počas ktorých som hrané filmy robiť nemohol, som sa zrazu v priebehu dvadsiatich štyroch hodín musel rozhodnúť, či film nakrútim. Upozornili ma, že ak by som ponuku neprijal, ďalšie dva roky by som žiaden hraný film urobiť nemohol. Rozhodoval som sa takpovediac „s nožom na krku“. Pochopil som, že sa odo mňa žiada, aby som dokázal, že viem robiť aj filmy o témach, ktoré mi neboli najbližšie. Potom som zistil, že filmovú poviedku napísal Dušan Mitana. To ma potešilo. Prijal som teda ponuku ako výzvu,“ povedal Peter Solan v rozhovore s Evou Michalkovou, ktorý je prílohou DVD.

Film *A pobežím až na kraj sveta* je tematicky zameraný na súčasnosť, ktorej zobrazenie bolo v tej dobe vzhľadom na spoločenskú a politickú klímu problematické. Keďže však išlo o detský pohľad na svet, vzniklo hodnotné filmové dielo, málo zaťažené vtedajšou ideológiou. Podobne mohol na začiatku 60. rokov Stanislav Barabáš priniesť cez detské oči menej schematický pohľad na SNP v *Piesni o sivom holubovi*.

A pobežím až na kraj sveta je film [nielen] pre deti vyrozprávaný pomerne modernou filmovou rečou, ktorá sa zo slovenskej kinematografie 70. rokov takmer úplne vytratila. Peter Solan a Dušan Mitana zvolili subjektívny pohľad hlavnej hrdinky, ktorý bez použitia klíše spája sen a skutočnosť, vnútorné prežívanie postavy a svet okolo nej. Predstaviť ju Majky hľadali tvorcovia v rôznych rehabilitačných ústavoch. Anetku Lakatošovú našli nakoniec v Piešťanoch, no ako povedal Peter Solan, ešte zďaleka nemali vyhrané: „Na rozdiel od iných absolútne nechcela hrať vo filme. Napriek tomu sme išli za jej rodičmi v Lučenci. Tí nám sľúbili, že ju prehovorí, aby prišla aspoň na skúšku. Anetka prišla a aby nás úplne odradila, ostrihala si vlasy. Neuvedomila si, že vďaka tomu ešte lepšie spĺňala naše predstavy o Majke. Majka Tárajka bola v knihe veľavravná, Anetka jej presný opak. Vo filme však nešlo ani tak o to, že Majka kríva. V prvom rade išlo o zachytenie rodinných vzťahov.“

Režisér a scenárista Peter Solan absolvoval štúdium filmovej réžie na FAMU v Prahe [1949-55]. Začínal v Štúdiu dokumentárnych filmov v Bratislave, kde nakrútil snímky *Fraňo Kráľ* [1954], *Deti mieru* a *Trať voľná* [obidva 1955]. Od roku 1956 pracoval v Štúdiu hraných filmov. Prvý dlhometrážny hraný film, adaptáciu satirických poviedok Petra Karvaša *Čert nespí*, nakrútil s Františkom Žáčkom. V roku 1959 samostatne režíroval prvú slovenskú filmovú detektívku *Muž, ktorý sa nevrátil*. Medzinárodné uznanie a Osobitnú cenu Carla Foremana na MFF v San Franciscu v roku 1963 získal za dramatický príbeh z prostredia koncentračného tábora *Boxer a smrť* [1962] so Štefanom Kvietikom v hlavnej úlohe. Scenáristicky

spolupracoval predovšetkým so spisovateľom a dramatikom Petrom Karvašom – *Prípad Barnabáš Kos* [1964], *Pán si neželal nič* [1970], *Sedem svedkov* [TV, 1967], *Malá anketa* [TV, 1968] a so scenáristom Tiborom Vichtom – *Tvár v okne* [1963], *Kým sa skončí táto noc* [1965, Čestný diplom na 19. MFF Locarno], poviedkový film *Dialóg 20 40 60* [réžia druhej poviedky, 1968], *Slávny pes* [TV, 1971], *Tušenie* [1982]. V 70-tych rokoch musel odísť do Štúdia krátkych filmov, kde nakrútil o. i. dokumenty ocenené na rôznych festivaloch: *Nemecká* [1974], *Len lístok poľnej pošty*, *Architekt Dušan Kuzma* [oba 1977], *Balkón plný plienok* [1978]. K hranému filmu sa vrátil v roku 1979 a nakrútil filmy *A pobežím až na kraj sveta* [1979], *Tušenie* [1982] a *O sláve a tráve* [1984]. V rokoch 1990 – 1994 a 1998 – 2001 pôsobil ako predseda Komisie pre kinematografiu a video Štátneho fondu kultúry Pro Slovakia. V roku 1994 získal cenu Igric za celoživotné dielo.

Réžia: Peter Solan • **Námet:** Mária Ďuričková [knihy Majka Táralka] • **Scenár:** Dušan Mitana • **Kamera:** Stanislav Szomolányi • **Hudba:** Zdeněk Liška • **Strih:** Maximilián Remeň • **Zvuk:** Alexander Pallós • **Architekt:** Miloš Kalina • **Návrhy kostýmov:** Milan Čorba • **Vedúci výroby:** Ján Tomaškovič • **Herci:** Anetka Lakatošová [Majka Nemnicová, nahovorila Zuzana Zimenová], Hana Pastejříková [Zuza Nemnicová nahovorila Kamila Magálová], Ivan Mistrík [Ondrej Nemnica], Oľga Adamčíková [Mária Nemnicová], Martin Zatovič [Maroš Ľupták], Viera Strnisková [stryná Kata], Miriam Vránová [Madlena nahovorila Ľudmila Mandžárová], Mário Slivka [Jožo Klokan nahovoril Andrej Kraus], Samuel Adamčík [starký Nemnica], Elena Klemová [Janka Šarinová] Martina Hladká [Zuza Lomaníková, nahovorila Claudia Vašeková], Roman Kováč [Miro Parila, nahovoril Peter Mišík], Katarína Pravňanská [Maruša Bobáľová], Renáta Dobrovodská [Krajniaková], Peter Gábriš [Paľo Maduda], Magda Paveleková [Malatincová], Dagmar Kákošová [Parilová, mama Mira Parilu], Boris Farkaš [Vladimír Jaký, snúbenec Madleny Nemnicovej, nahovoril Peter Bzdúch], Anna Javorková [učiteľka], Milan Brucháč [Jaký], Helena Hlavatá [Marka Zopková], Viliam Polónyi [starejší], Ján Kramár [Parila], Oľga Šalagová [tetka Šarinová], Pavol Mikulík [obvodný lekár], Gabriel Gašpar Bogyay [hudobník], Róbert Gašpar [hudobník], Vojtech Kovács [hudobník], Jozef Šándor [primár] • **Exteriéry:** Plavecký Mikuláš, Chvojnica, Sobotište, Marianka, Borinka, Studienka • **Farba:** farebný • **Minutáž:** 74 min. • **Distribučná premiéra:** 7. 3. 1980

Edícia Slovenský film 70. rokov je nielen výberom desiatich titulov, ktoré v čase svojho vzniku zaznamenali divácky úspech ale zároveň reprezentujú to najzaujímavejšie, čo v danom období v slovenskej kinematografii vzniklo. V edícii Slovenský film 70. rokov vychádza desať filmov na DVD nosičoch. Každé DVD bude obsahuje okrem filmu aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogaléria. Titulky a menu sú slovenské a anglické. Kolekcia slovenských filmov 70. rokov je obohatená o významnú novinku – časopis, s ktorým sa jednotlivé DVD budú predávať. Časopis ilustruje dobu prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu, či výňatkov z dobovej tlače. DVD edíciu finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR.

DVD tituly vyšli v nasledovných termínoch:

Medená veža: 21. september 2007
Orlie pierko: 28. september 2007
Keby som mal pušku: 5. október 2007
Ľalie poľné: 12. október 2007
Pacho, hybský zbojník: 19. október 2007
Červené víno I-II: 26. október 2007
Ružové sny: 2 november 2007
Víťaz: 9. november 2007
A pobežím až na kraj sveta: 16. november 2007
Postav dom, zasad' strom: 23. november 2007

Viac informácií o DVD tituloch edície Slovenský film 70. rokov nájdete na www.sfu.sk

kontakt: Katarína Lednická, tel.: +421 907 723 971, +421 2 57 10 15 26, fax: 52 73 32 14, e-mail: lednicka@sfu.sk